

Европейски институт по
културен туризъм ЕВРИКА
ул. „Полковник Дрангов“ 3-В-2
гр. Добрич 9300, България
e-mail: eureka@mail.bg

НПО Mare nostrum
бул. „Декември 1918“ 3-17-А
Констанца 900711, Румъния
e-mail: office@marenostrum.ro
www.marenostrum.ro

Търговско-промишлена
палата Добрич
бул. "България" 3
Добрич 9300, България
e-mail: cci@dobrich.net
www.cci.dobrich.net

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

РУМЪНСКО ПРАВИТЕЛСТВО

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

БЪЛГАРИЯ
ДОБРИЧ
Търговско-промишлена
палата

Инвестираме във вашето бъдеще!

Програмата за Трансгранично Сътрудничество Румъния-България 2007-2013 е съфинансирана от
Европейския Съюз чрез Европейския Фонд за Регионално Развитие

Име на проекта: Повишенна информираност на туристическия кълстер за управление и опазване
на околната среда

Издател на материала: Търговско-промишлена палата Добрич
Дата на публикуване: Март 2013

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския Съюз.

www.cbcromaniabulgaria.eu

ПРОЕКТ:
ПОВИШЕНА ИНФОРМИРАНОСТ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ КЪЛСТЕР
ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Европейска схема за управление по околнна среда и одит

EMAS

Подобряване на Вашите екологични и стопански резултати

Общи граници. Общи решения.

ЕФЕКТИВНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ Е НЕОТЛОЖНА ИКОНОМИЧЕСКА НЕОБХОДИМОСТ

Растежът на световната икономика и нарастващото население на света (9 милиарда до 2050 г.) означават, че природните ресурси на планетата са в процес на бързо изчерпване.

Ресурси като вода, почва, чист въздух и екосистемни услуги са жизненоважни за здравето и качеството на живот, но те са налице само в ограничени количества.

Нарастващата конкуренция за някои ресурси ще създаде недостиг и повишаване на цените, което ще се отрази на икономиката.

ЕФЕКТИВНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И ПОЛЗИ ОТ НЕГО

Ресурсите трябва да се управляват по-ефективно през целия им жизнен цикъл – от добива, транспорта, преработването и потреблението до отстраняването на отпадъците. Идеята е универсална и приложима към всички природни ресурси – от храните, дървения материал и биологичното разнообразие до енергетиката, металите, почвата, водата, полезните изкопаеми, атмосферата и земята. По-ефективното използване на ресурсите е път към по-лесно, по-сигурно и по-изгодно постигане устойчив напредък.

„Ефективно използване на ресурсите“ означава произвеждане на по-голяма стойност при използване на по-малко материал и различно потребление. Така ще бъдат ограничени рисковете от недостиг, а екологичните въздействия ще се поддържат в граници, които са естествени за нашата планета.

Нашето общество зависи от металите, полезните изкопаеми, горивата, водата, дървения материал, плодородната почва и чистия въздух – все жизненоважни изходни материали, без които икономиката ни не може да функционира. Ние обаче използваме тези ограничени ресурси много по-бързо, отколкото те могат да се възстановят. Ето защо, ако не променим своя подход, ще създаде значителен недостиг.

МЕРКИ И ПОЛИТИКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ

Променящите се модели на използване на ресурсите през последните десетилетия показваха, че напредъкът в ефективното използване на ресурсите е напълно възможен.

За последните 20 години рециклирането стана стандартна практика за предприятията и домакинствата в целия ЕС, което доведе до важни последици за секторите, свързани с производството на хартия и стъкло, както и с извлечането на ресурси.

Законодателството на равницето на ЕС също спомогна за понижаване на въглеродните емисии: от 1990 г. досега емисиите на парникови газове в ЕС са намалели с повече от 10%, докато за същия период европейските икономики са отбелязали ръст от около 40%.

„ЕВРОПА 2020“

Ефективното използване на ресурсите е ключов елемент на стратегията „Европа 2020“ за създаване на растеж и нови работни места през следващите десет години. Стратегията си поставя за цел да насърчи икономически растеж, който е:

- 1. Интелигентен (основан на знание и инновации);**
- 2. Устойчив (екологичнообразен растеж, по-устойчив в дългосрочен план);**
- 3. Приобщаващ (тъй като високите равнища на занятост подобрява социалното и териториалното сближаване).**

Водещите седем цели на стратегията включват инициатива за ефективно използване на ресурсите в Европа, която предоставя дългосрочна рамка за дейности, като подкрепя програми на политиките в областта на изменението на климата, енергетиката, транспорта, промишлеността, сировините, селското стопанство, рибарството и регионалното развитие. Целта е повишаването на сигурността за инвестиране и иновации и създаване на възможности за устойчив икономически растеж, като се гарантира ефективното използване на ресурсите по последователен начин при формулирането на всички съответни политики.

ОСНОВНИ НАСОКИ В ПОЛИТИКАТА НА БЪЛГАРИЯ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Опазването на околната среда е една от основните насоки, определени на национално, европейско и международно ниво. По отношение на членството на България в Европейския съюз броят на ключовите екологични промени бяха инициирани преди за пълноправно членство, както и след това. В момента основните цели на българската политика в областта на околната среда, както е посочено в Закона за опазване на околната среда от 2002 г. (последно изменен през 2009 г.) включват:

- 1. Опазване на околната среда и защитата на човешкото здраве;**
- 2. Опазване на биологичното разнообразие в съответствие с природните биогеографски характеристики на България;**
- 3. Контрол и управление на факторите, увреждащи околната среда;**
- 4. Предотвратяване и ограничаване на замърсяването и контрол върху екологично състояние;**
- 5. Създаване и управление на Националната система за мониторинг на околната среда;**
- 6. Развитие на околната среда, стратегии, програми и планове;**
- 7. Управление на дейностите по опазване на околната среда на международно, национално и регионално равнище;**
- 8. Определяне на правата и задълженията на държавата, общините и лицата, по отношение на опазването на околната среда.**

5 ЗЛАТНИ ПРАВИЛА ЗА ПОСТИГАНЕ НА МАКСИМАЛЕН ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ ПРИ ЕДНОВРЕМЕННО СМЕКЧАВАНЕ НА НАТИСКА ВЪРХУ БАЗАТА ОТ РЕСУРСИ:

ИКОНОМИИ: Използване на всички съществуващи начини за икономия на ресурси – икономиките на някои държави от ЕС са 16 пъти по-ефективни от други;

РЕЦИКЛИРАНЕ: Увеличаване на рециклирането на материалите и многократно използване на продуктови елементи (един от последните примери за това са мобилните телефони);

ЗАМЯНА: Заменяне на първични ресурсни сировини с алтернативи, които предлагат по-висока ефективност и оказват по-малко въздействие върху околната среда през своя жизнен цикъл (например като се прекрати използването на живак);

НАМАЛЯВАНЕ: Влагане на по-малко материали за задоволяване на потребностите на хората чрез нови бизнес модели или стоки и чрез услуги с по-малко потребление на ресурси. Примерите включват намаляване на теглото на превозните средства или законно изтегляне на музикални и забавни програми от интернет вместо покупка на материален предмет като DVD;

ОЦЕНЯВАНЕ: Лицата, отговорни за формулирането на политиките, трябва да намерят начини за отчитане на истинската ценност на природните ресурси при вземането на решения, което ще позволи по-доброто управление на базата от природни ресурси. Умението да ценим екосистемните услуги и природните ресурси ще облекчи натиска върху околната среда.

ПОЛЗИ ОТ ЕФЕКТИВНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ

Ползи се очакват на много фронтове.

Новите възможности за бизнес ще доведат до растеж и създаване на работни места. Строителството, управлението на екосистемите и ресурсите, енергията от възобновяеми източници, екологосъобразните производства и рециклирането – всички те имат подчертано висок потенциал за растеж на заетостта.

Икономическата стабилност ще се увеличи, тъй като ефективното използване на ресурсите е начин за решаване на проблемите със сигурността на доставките и пазарната нестабилност на особено важните ресурси. Това е важно за европейските потребители и за отраслите, които зависят от редкоземните метали, прясната вода, рибата и храните.

По-ефективното използване на ресурсите ще стабилизира икономическото здраве на ключови отрасли като селското стопанство, горското стопанство и рибарството. Промишлените сектори в ЕС, които използват техните продукти, разчитат на достатъчно запаси от земя, почва, вода и биологично разнообразие, така че по-високата ефективност ще доведе до повече положителни резултати. Адаптирането към глобалните промени в натиска върху ресурсите ще подобри освен това дългосрочната икономическа конкурентоспособност.

Преминаването към икономика с ниска въглеродна интензивност ще помогне да бъде предотвратено опасното изменение на климата и почвите.

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ, БЪЛГАРИЯ И ОКРЪГ КОНСТАНЦА, РУМЪНИЯ

Област Добрич и Окръг Констанца попадат в най-източната част на Дунавската хълмиста равнина. Тази трансгранична територия се отличава от останалата част на Европа със своите изключителни характеристики.

Географското положение, непосредствената близост до Черно море, структурата на почвата и климата, историческото минало, довеждат до формирането на характерна флора и фауна, а уникалната смесица от елементи с южен произход, на pontийски, ponto-каспийски, черноморски, европейски и евразийски видове дава уникалното биоразнообразие на този регион. Земята на Долен Дунав е единствената територия на Европейския съюз, където могат да се срещнат типични степни пейзажи.

Важна атракция в региона са мигриращите птици по миграционен коридор „Виа Понтика“; в световен план непрекъснато расте броят на туристите ентузиасти от категорията „bird-watching“.

В дневно време, познаването и опазването на биологичното разнообразие на всеки регион е неотложна необходимост.

ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ

Зашитени територии в България е обобщено понятие, обхващащо всички паркове, резервати, забележителности и защитени местности. Политката по поддържане и управление на защитените територии се осъществява от Министерството на околната среда и водите, както и на неговите органи в съответните райони. Управлението и защитата на защитени територии, които не са държавна собственост, е задача на Министерството на земеделието и горите.

„Калиакра“ е обявена за Национален природен парк през 1941 г., а от 1966 г. се отнася към групата на защитените територии в страната от категория I - стриктен природен резерват.

Резерватът Калиакра и прилежащите територии включват:

- Единствената засега в България защитена морска акватория;
- Единственият по-обширен остатък в България, най-близък до естествените степи;
- Разнообразие от естествени среди, включващи скалист морски бряг, степи, гора, карпи, тревни съобщества и морска акватория, обуславящи многообразие от хабитати;
- Забележителни исторически, археологически паметници и легенди;

Единствени местообитания за локалните растителните ендемити и растителни видове;

Важна екологична ниша за застрашени, редки и ендемични видове;

Животински организми от различни систематични групи: риби, птици, дребни бозайници, морски безгръбначни, земноводни и влечуги.

Нос Калиакра, най-източната точка на Българското Черноморие е една от най-известните междинни станции за голяма част от мигриращите птици.

Поддържан резерват "Балтата"

Резерватът обхваща най-северно разположената лонгозна гора в България, по устието на р. Батова. Формира се от карстови извори. Тя е единствената непресъхваща река в добруджанския край. Устието и е лиман и там се намира резервата. Балтата е разположен в непосредствена близост до курорта Албена.

Продължаващата урбанизация, свързана с мащабното развитие на туризма и разширяването на селищните води, води до разпокъсване, нарушуващо и дори унищожаване на местообитанията, основно в крайбрежната зона, но също и в откритите пространства върху платото. От установените общо 116 вида лечебни растения, 7 са лечебните растения с природозашитен статус.

Поддържан резерват "Яйлата"

Крайбрежната зона Камен бряг-Яйлата, в близост до село Камен бряг е комплексна защитена зона от археологически, растителен, зоологически интерес, особено ефектна, благодарение на стръмните варовикови скали поради височината от 70-80 метра. Обявена е за защитена зона през 1987 г. Площа и е 45,3 хектара и включва стръмния бряг и варовиковото плато в близост до самия бряг. На територията на резервата има няколко типа местообитания от особен интерес: степни тревни растения, гъсталаци, горски видове, морски скали, морски пещери. Тези места подслоняват много редки видове на флората и фауната.

Зашитени зони и местности в България по НАТУРА 2000

По крайбрежието на Добричка област в европейската екологична мрежа по НАТУРА 2000 са включени:

Дуранкулашко езеро

Шабленски езерен комплекс

Калиакра

Балчик

Батова

Белите скали

Дуранкулашко езеро

ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ В ОКРЪГ КОНСТАНЦА

Канарите от Хършова - Добруджа

Тази защитена природна територия включва юрски варовикови скали със един особен пейзаж. Резервата Канарите от Хършова се характеризира с добро представяне на скални местообитания (варовикови), които се съчетават с типични видове от флората и фауната.

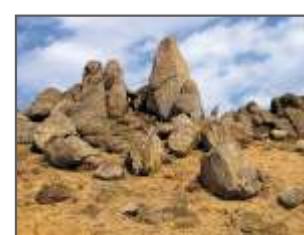
Кеиле Доброджей /Добруджански Клисури/- Констанца

Кеиле Доброджей се намира от дясната страна на долината Касимча в окръг Констанца, на 45 km северозападно от гр. Констанца. Обявен е за комплексен резерват. Пейзажите са редки по своята красота - естествени канавки набраздяват стръмните брегове на долината, пещери, издълбани във варовика, както в „Ла Адам“ и Пещерата с прилепите, които са със редки растителни видове, но и с важните археологическите открития. Резерватът се състои от варовици от юрския период, тук има флора и фауна от особен интерес.

Канарада Фетии „Моминската Канара“

Гората Канарада Фетии - На юг от град Бъняса и на север от границата с България се намира природен, зоологически и ботанически резерват Канарада Фетии, с площ от 172,1 хектара. Центъра на резервата е представен от голям долина - долината Канарада Фетии, с вид на каньон, с варовиковите стени до 40 метра височина, пресичани от пукнатини, ниши, дупки, понякога дори и пещери. Съществуващият микроклимат и карстовия релеф са позволили концентрацията в една относително малка част на много видове растения (около 1000 вида висши растения, представляващи 27% от румънските флора и фауна), защитена природна територия, включваща и много редки животински видове, с подсредиземноморски, балкански и pontийски произход.

Национален Парк Мунции Мачин / Планините Мачин/

Мунции Мачин са една планинска група, принадлежаща към Мунции Доброджей /Добруджанските планини/.

ЕКО ТУРИЗМЪТ - УСТОЙЧИВАТА АЛТЕРНАТИВА НА МАСОВИЯ ТУРИЗЪМ

Благодарение на развитието на транспорта и информационните технологии, все повече и по-отдалечени райони стават достъпни, което допринася за бързото развитие на

туризма в териториите с природа. Затова е все по-ясно, че развитието на туризма в чувствителните природни райони, при липса на подходящо управление, може да представлява заплаха за целостта на екосистемите и местните общности. Увеличаването на броя на посетителите в екологично застрашените райони може да доведе до силна деградация на околната среда. Също така, местните общности и местната култура могат да бъдат негативно засегнати от увеличения приток на чуждестранните посетители с модерен начин на живот. Освен това, изменението на климата, икономическата нестабилност и политическите и социални условия могат да направят от туризма рискован бизнес, особено в зоните, силно зависими от тази икономическа дейност.

Възходът на туризма създава много възможности както за запазване, така и за подобряване благосъстоянието на местните общности. В отговор на повишиения интерес към опознаването на природата, както и на тревожните сигнали, идващи от най-отдалечените кътчета на света, постепенно се оформи нова етика на пътуването наречено екотуризъм. Екотуризъмът може да осигури така необходимите приходи за защитата на националните паркове и други природни площи, приходи, които не могат да бъдат получени от други източници. Също така, екотуризъм може да бъде реална алтернатива на икономическото развитие на общностите с ограничени дейности, които генерират доходи. Нещо повече, екотуризъм може да подобри образоването и информираността на туристите, като ги превърне в ентузиазирани привърженици на естествената околната среда и опазването на културата.

УСТОЙЧИВО РАЗВИТОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО - ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ВСИЧКИ НАС

Начинът, по който произвеждаме, използваме и изхвърляме продуктите е неустойчив и води до бързо изчерпване на природните ресурси на нашата планета. Качеството на нашия живот, благоденствието и икономическият растеж зависят от спазването на определени екологични ограничения. ЕС е поел ангажимент за устойчивост на развитието, растежа и работните места. Постигането на тази цел означава по-качествени продукти, по-ефикасни методи на производство и по-добри модели на потребление.

ПОВЕЧЕ НЕЩА С ПО-МАЛКО РЕСУРСИ

Ако хората в останалата част на света следваха европейския начин на живот, за това щяха да са необходими ресурсите на две и половина планети.

Непрестанният икономически растеж, промененият начин на живот и увеличаващото се използване на технологията доведоха до все по-голямо търсене на продукти и услуги. Простата истина е, че като използваме своите природни и енергийни ресурси неефективно, ние произвеждаме повече отпадъци, отколкото можем да рециклираме като полезен ресурс, а освен това допринасяме и за изменението на климата.

През последните десетилетия беше отбелаян напредък при намаляването на вредното въздействие на потреблението и производството върху околната среда: качеството на въздуха се подобри, отпадъците и промишленото замърсяване се контролират по-добре, продуктите са по-ефикасни и потребителите са по-добре информирани. Това са стъпки в правилната насока, но са нужни по-драстични мерки с оглед на огромните екологични предизвикателства като изменението на климата и бързата загуба на природни ресурси и биологично разнообразие. Необходими са основни промени в начина на извлечение на природните ресурси и на производството, търговията, употребата и унищожаването на продуктите. Нужни са действия на всички равнища на обществото – от отделните хора и промишлеността до централното и местното управление, за да настъпи обрат в сегашните тенденции и за да живеем в екологично приемливи граници.

ПО-ДОБРИ ПРОДУКТИ

Потреблението на енергия в ЕС се очаква да нарасне с 9 % за периода от 2005 г. до 2020 г.

Европейската комисия инициира план за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика, който доразвива и засилва съществуващите политики и предлага нови мерки и действия. Той предлага динамична рамка за подобряване на енергийната и екологичната ефективност на продуктите, създаване на търсене на по-добри продукти и подпомагане на потребителите да направят по-добър избор. Мерките включват амбициозни стандарти за продуктите по отношение на екоПроектирането, зелените обществени поръчки, екомаркировката и екоиновациите. Тези мерки имат за цел по-добри продукти и по-малко потребление, производство с по-икономично използване на ресурсите и глобални пазари за устойчиви продукти.

ОТГОВОРНИ И УСВЕДОМЕНИ ЗА ПРАВАТА СИ ПОТРЕБИТЕЛИ

Домакинствата в Европа са основният причинител на проблемите за околната среда като изменението на климата, замърсяването на въздуха и водата, използването на земята и отпадъците.

Продуктите, които купуваме и ползваме всеки ден, оказват значително въздействие върху околната среда – от материалите, използвани за тяхното производство, до енергията, необходима за потреблението им, и отпадъците, които създават след излизането си от употреба. За да бъде съвременното общество устойчиво в дългосрочен план, продуктите, които имат най-малко въздействие върху околната среда, трябва да станат общоприет стандарт във всички сектори. Постепенното изтегляне от употреба на продукти, употребляващи прекомерно много енергия или водни ресурси или съдържащи опасни материали, е важна първа стъпка в това отношение. Изискванията към екологичните аспекти на проектирането на продуктите бе успешно използвано за забраната на хладилници и аерозоли, съдържащи разрушаващи озоновия слой вещества като фреоните, и за намаляването на използването на летливи органични съединения в

боите и разтворителите. Директивата относно ограничението на употребата на определени опасни вещества, която има за цел да сведе до минимум въздействието върху околната среда на отпадъците от електрическото и електронното оборудване, гарантира, че производителите не използват материали или компоненти, които съдържат забранени вещества.

Фазата на проектирането на даден продукт е от решаващо значение. Трябва да се създадат нови ограничителни стандарти за продуктите, за да се намали въздействието на стоките върху околната среда. Европейската комисия има планове да разшири задължителните изисквания за екoproектиране, които са вече въведени за „енергопотребяващи“ продукти като домакински уреди, като бъдат включени продукти, „оказващи влияние върху енергопотреблението (energy-related)“, които имат въздействие върху околната среда по време на употребата им, напр. прозорци или водоснабдителни инсталации. Зелените обществени поръчки са един от начините за стимулиране на търсенията на продукти с най-добри показатели чрез насочване на значителната покупателна способност на административните органи. Те могат да отправят важни сигнали към пазара, насърчавайки инновациите и прокарвайки пътя за масова пазарна реализация на по-устойчиво развитите продукти.

Въпреки че заинтересоваността от проблемите на околната среда се увеличава, за повечето хора е трудно да свържат собствените си потребителски навици с широкомащабни проблеми като изменението на климата. За да настъпи обрат в сегашните неустойчиви тенденции, потребителите трябва да бъдат добре информирани, да разбират правата си и да имат чувството, че техните действия могат да променят нещата.

ПРОИЗВОДСТВО, ПРИ КОЕТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ ПО-МАЛКО РЕСУРСИ

Начинът, по който произвеждаме стоките, и ефективността на използваните от нас продукти са в пряка връзка с предизвикателствата на изменението на климата и използването на природните ресурси и отпадъците.

Хората се нуждаят от ясна и по-добра информация кои промени на техните потребителски навици ще окажат най-голямо въздействие. Те трябва да знаят кои са продуктите с най-добри показатели, как да ги използват най-ефективно и кои са най-чистите начини за третирането им, когато се превърнат в отпадъци.

За информиране на потребителите са въведени редица системи за етикетиране. Европейската екомаркировка със своето лого, изобразяващо цвете, идентифицира продуктите с най-добри екологични показатели в няколко различни продуктови групи. Тази схема понастоящем се преразглежда, за да се направи по-привлекателна за предприятията и потребителите.

Друг пример е енергийният етикет на ЕС, който помага на потребителите да идентифицират най-ефективните в енергийно отношение кухненски уреди и електрически лампи. Няколко големи вериги за продажби на дребно и производители намаляват вече отпадъците, като предоставят екологична информация за стоките и продават по-устойчиво развити продукти. Техните инициативи ще бъдат подкрепени

чрез европейски форум за пазара на дребно, имащ за цел да се намали отражението върху околната среда на търговията на дребно и нейната верига на доставки, като насърчава използването на по-устойчиви продукти и предоставя по-добра информация за потребителите.

Проектирането има основно значение за екологичните качества на продуктите през целия им живот. Директивата на ЕС за екопроектиране на енергопотребяващите продукти предоставя рамка за определяне на минималните изисквания към всекидневните продукти, на които се пада голяма част от общото енергийно потребление. Оценяваните понастоящем продукти включват осветителни тела (за улици, офиси и домове), бойлери и телевизори.

Комисията предлага тези изисквания да се разширят за продукти, които оказват влияние върху енергопотреблението, което ще направи възможно насочването към приоритетни продуктови сектори, като елементите на битовото водоснабдяване и строителните материали.

Освен това, на равнище ЕС съществуват схеми за етикетиране, позволящи на потребителите да идентифицират най-ефикасните продукти, като например схемите за етикетиране на електрическите уреди. В бъдеще те ще бъдат разширени до по-широк обхват от продукти и въздействия върху околната среда.

СИЛАТА НА „ЦВЕТЕТО“

С характерното си лого, изобразяващо цвете, екомаркировката на ЕС е един ясен начин да се помогне на потребителите да направят екологосъобразен избор, когато избират продукти и услуги, като се започне от праха за пране и се стигне до къмпингите.

Продуктите трябва да отговарят на редица строги екологични изисквания, за да получат правото на лого с екомаркировка. Схемата беше разширена след въвеждането – през 1992 г. и сега обхваща 26 групи продукти, в това число текстил, бои, хартия, дeterгенти, домакински уреди и услуги като туристически нощувки.

Преразгледаната схема ще постави по-силно ударение върху продуктите и услугите с най-значително въздействие върху околната среда и най-голям потенциал за подобряния.

СХЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ ПО ОКОЛНА СРЕДА И ОДИТ (EMAS)

Тя, освен това, ще намали бюрокрацията и ще опрости критериите, давайки възможност да се увеличи броят на продуктовите групи, обхванати от екомаркировката.

Какво представлява EMAS?

Схемата за управление по околна среда и одит (EMAS) е доброволна схема на ЕС, предназначена за дружества и други организации, които поемат ангажимент да оценяват, управляват и подобряват екологичните си резултати.

EMAS следва систематичния “Действай - Планирай - Направи - Провери” подход.

EMAS III – последното преразглеждане на Регламента за EMAS, което влезе в сила на 11 януари 2010 г., въвежда няколко нови елемента, които подобряват приложимостта на схемата и доверието към нея и засилват нейната забележимост и обхват.

EMAS е най-надеждната и най-устойчива система за управление по околната среда (СУОС) на пазара, която прибавя няколко елемента в добавка

към изискванията на международния стандарт за системите за управление по околната среда EN ISO 14001:2004 (Наричан по-нататък ISO 14001).

EMAS надгражда ISO 14000
по следния начин:

Отличното качество на EMAS се основава на:

- По-строгите изисквания по отношение на измерването и оценката на екологичните резултати във връзка с поставените цели и задачи, както и непрекъснатото подобряване на тези екологични резултати;
- Спазването на законодателството в областта на околната среда, което се гарантира чрез държавен надзор;
- Силното участие на работниците и служителите;
- Основните екологични показатели, които създават сравнимост на многогодишна основа в рамките на една организация и между организациите;
- Предоставянето на информация на широката общественост чрез заверената екологична декларация;
- Регистрацията от публичен орган след проверка от акредитиран или лицензиран проверяващ по околната среда.

EMAS е предназначена да помогне на организацията да подобрят екологичните си

резултати, като същевременно повишават конкурентоспособността си, например чрез по-ефективно използване на ресурсите.

Регистрацията по EMAS дава възможност на организацията да покажат на заинтересованите лица, като клиенти, регуляторни органи и граждани, че те оценяват, управляват и намаляват въздействието на извършваните от тях дейности върху околната среда.

Логото на EMAS може да се използва като инструмент за маркетинг или за продажба с цел популяризиране на отличните екологични резултати на организацията.

Кой може да участва в EMAS?

EMAS е приложима във всички отрасли и е открита за всички видове организации в публичния и частния сектор, които се стремят да подобрат екологичните си резултати. С въвеждането на EMAS III схемата позволява на държавите-членки да дадат възможност за регистрация по EMAS на организации, които са извън ЕС („EMAS Global“).

Лесната методология на EMAS дава възможност за въвеждане на схемата дори в малките и средните предприятия (МСП) с ограничени финансови и човешки ресурси или с малък вътрешнофирмен експертен опит. Преразгледаните одитни цикли подобряват приложимостта на схемата за МСП. Възможността за една единствена корпоративна регистрация снижава административните и финансовите тежести за организацията с няколко обекта. По отношение на местните органи EMAS подпомага рационализирането на свързаните с околната среда дейности и изисквания, например в администрацията, строителството, здравеопазването и образованието.

Поетапно прилагане на EMAS

За да може да се възползва от регистрацията си по EMAS, организацията трябва да осъществи следните стъпки:

1. Провеждане на екологичен преглед

Организацията трябва да проведе проверен първоначален екологичен преглед, в който да се вземат под внимание всички екологични аспекти на дейностите, продуктите и услугите на организацията, методите за оценяването им, правната и регуляторната рамка на организацията и съществуващите практики и процедури за управление по околната среда.

2. Приемане на политика в областта на околната среда

Регистрацията по EMAS изисква организацията да приеме политика в областта на околната среда и да се ангажира не само да спазва цялото съответно законодателство в областта на околната среда, но и да постигне непрекъснато подобряване на екологичните си показатели.

3. Въвеждане на Система за управление по околната среда (СУОС)

Въз основа на резултатите от екологичния преглед и политиката на организацията, е необходимо да бъде въведена Система за управление по околната среда (СУОС).

СУОС е насочена към постигане целите на политиката на организацията в областта на околната среда, определени от висшето ръководство. В системата за управление трябва да се посочат отговорностите, целите, средствата, оперативните процедури, нуждите от обучение, системите за наблюдение и комуникация.

4. Извършване на вътрешен екологичен одит

След въвеждането на СУОС следва да се извърши екологичен одит. При одита се оценява по-специално дали е въведена системата за управление и дали тя е в съответствие с политиката и програмата на организацията. При одита се проверява също дали организацията отговаря на съответните регуляторни изисквания в областта на околната среда.

5. Изготвяне на екологична декларация

Необходимо е организацията да предостави публична декларация за екологичните си резултати. В екологичната декларация се посочват постигнатите резултати във връзка с поставените екологични цели, както и бъдещите стъпки, които трябва да се предприемат с цел непрекъснато подобряване на екологичните резултати на организацията.

6. Извършване на независима проверка от проверяващ по EMAS

Екологичният преглед, СУОС, процедурата за одит и екологичната декларация трябва да бъдат проучени и проверени от проверяващ по EMAS, акредитиран от акредитиращ орган по EMAS в държава-членка.

7. Регистриране пред компетентния орган на държавата-членка

Заверената декларация се изпраща за регистрация на съответния компетентен орган по EMAS и се осигурява публичен достъп до нея.

8. Използване на проверената екологична декларация

Екологичната декларация може да се използва за докладване на данни за резултатите на организацията при дейностите, свързани с маркетинг, оценка на веригата за доставки и възлагане на обществени поръчки. Организацията може да използва информация от заверената декларация, за да предлага на пазара дейностите си с логото на EMAS, да оценява доставчиците въз основа на изискванията на EMAS и да отдава предпочтение на доставчици, регистрирани по EMAS.

Какви са ползите от участието в EMAS?

EMAS носи много ползи на участниците в схемата организации. Сред тях:

- Подобрени екологични и финансови резултати**
- Висококачествено управление по околната среда;
- Ресурсна ефективност и по-ниски разходи;
- Подобрено управление на риска и възможностите**

- Гаранция за пълно спазване на регуляторните изисквания на законодателството в областта на околната среда;

- Намален риск от глоби във връзка със законодателството в областта на околната среда;

- Регуляторни облекчения;

- Достъп до стимули, свързани с дерегулирането.

Повишено доверие, репутация и прозрачност

- Заверена по независим начин информация относно околната среда;

- Използване на логото на EMAS като маркетингов инструмент;

- По-добри възможности за бизнес на пазари, където екологичните производствени процеси са от значение;

- По-добри отношения с клиентите, с местната и по-широката общественост и с регуляторните органи.

По-голямо овластяване и мотивиране на работниците и служителите

- По-добра среда на работното място;

- По-голяма ангажираност на работниците и служителите;

- По-добра способност за изграждане на екип;

Вземи заедно, тези елементи водят до три отличителни характеристики на EMAS:

РЕЗУЛТАТНОСТ

ДОВЕРИЕ

ПРОЗРАЧНОСТ

Редица държави-членки осигуряват финансови стимули за регистрираните по EMAS организации. Например в зависимост от това къде се намират, регистрираните по EMAS организации могат да се възползват от по-дълги интервали на инспекция, намаление на таксите за разрешителни, по-бързо издаване на разрешителни и подобрен достъп до финансиране.

ДОБРИ ПРАКТИКИ ПО EMAS

TERCEIRA MAR HOTEL ****

Уважение към местната общност и околната среда

Регистриран по EMAS от: 2004

Държава: Португалия

Сектор: Хотелиерство

Брой служители: 73

Интернет страница:

<http://www.bensaude.pt/bensaude/hoteis/ver.aspx?hotel=12&lingua=3>

Четириизвестният хотел Terceira Mar се намира в Terceira Island на Азорските острови и е открит през 2003. Той разполага с 281 легла. Перфектно интегриран в красив природен пейзаж, Terceira Mar Hotel демонстрира на своите гости и сътрудници гордост и удовлетворение при зачитане на природата и местната общност.

Хотелът е част от групата Bensaude, която се фокусира върху потенциала за развитие на висококачествен туризъм на Азорските острови, като в същото време запазва човешкото измерение и уважава географските, екологични, социални и културни характеристики на Азорските острови. По този начин допринася за икономическото развитие на регионално равнище и благосъстоянието на местното население.

● Защо EMAS?

Решението за присъединяване към EMAS се основава на възприетата от групата Bensaude философия да зачина на местните условия на Азорските острови. Ръководството реши да приложи система за управление на околната среда в съответствие със стандартите ISO 14001 и EMAS, защото тези схеми позволяват на да се идентифицира и отговори на предизвикателствата, свързани с околната среда в хотелиерската индустрия. Освен осезателното намаляване на потреблението на ресурси, усилия за опазване на околната среда допринасят и за увеличаване на доверието към групата Bensaude от страна на слутителите, които се гордеят и мотишират от политиката на сдружението за зачитане на природата и общността на островите. Декларация за околната среда представлява един много полезен инструмент за информиране на Общността, относно дейността на хотела в тази насока.

● Предимства от прилагането на EMAS

С цел да се сведе до минимум въздействието върху околната среда бяха променени някои планирани строителни дейности на хотела, инвестиирани в специфично оборудване. Например, хладилен склад за органични отпадъци бе създадена и резервоар за събиране на дъждовна вода осигурява напояване на градината. Други подобрения включват технически център за управление, за да следи потреблението на енергия, открит плувен басейн, захранван с морска вода, както и помпени станции, които отвеждат отпадъчните води до общинската канализационна система.

● Въздействия върху околната среда, категоризирани като важни включват:

- Консумацията на енергия и вода
- Производство на отпадъци (включително опасни отпадъци)
- Потреблението на опасни вещества и хартия
- Шум
- Канализационни и течни отпадъци

● От 2004 г. до 2003 г. потреблението на ресурси се е подобрило, както следва:

- Консумирана вода на стая е намалял с 22,5%
- Електроенергията, консумирана на стая е намалял с 38,11%
- Дизелови горива на стая е намалял с 27,49%
- Бутан консумация е намалена с 5.77%
- Броят на химическите продукти, използвани в хотела е намален от 99 на 88, и използваните количества са намалени с 35,43%

● Предизвикателства, възникнали при прилагането на EMAS

През 2003 г. най-често срещнатите трудности са свързани с липсата на сравнителна информация от хотелиерската индустрия, тъй като прилагането на EMAS в този сектор е новост в Португалия. Цели и задачи бяха установени въз основа на средните данни за потреблението.

ОСТРОВ АЛБАРЕЛА - ИТАЛИЯ

EMAS: Начин на живот, който създава добавена стойност

Име на организацията:

Comprensorio Turistico Isola di Albarella

Държава: Италия

Сектор: Туризъм

Регистриран по EMAS от 2006

Брой служители: 45

Интернет страница: www.albarella.it

Albarella е очарователен частен остров, собственост на семейството Marcegaglia, разположен в дلتата на река в природен резерват в южната част на Венеция. Островът на Albarella е замислен като защитен и частен, където ключови елементи са: близък контакт с природата, животните в дивата природа, спокойствието и тишината. За да се поддържа този релаксиращ пейзаж, достъпът до острова винаги е бил ограничен. Въпреки това, островът е предимно туристически район, снабдени с всякакъв вид спортни съоръжения, голф игрища и тенис кортове.

Сдружение Marcegaglia има за цел да предложи на острова, европейски стандарти в туристическия сектор. За да постигне тази цел сдружението разчита на организация, основана на принципи като почтеност, професионализъм, загриженост към клиентите и околната среда.

● Някои от най-важните аспекти на екологичната политика на сдружението се състои в:

- Информиране и насърчаване на екологични практики и услуги;
- Участие на гостите в екологични дейности с цел да се популяризира по-уважително отношение към околната среда и природни красоти;
- Развитие на инициативи за насърчаване на територията и нейните типични продукти с оглед устойчивото развитие;
- Синхронизиране на всички дейности на острова с местните флора и фауна на територията;
- За голф игрищата се използват само продукти, разрешени от отдел Turfy Carpets на Националното училище по голф (Sezione Tappeti Erbosi - Scuola Nazionale di Gof), а по-неатрактивните територии са предвидени за залесяване с дървесен видове.

● **Защо EMAS?**

Регистрацията по EMAS дава възможност на компанията за по-добър контрол и подобряване на екологичните показатели и за поддържане на красивата природа на острова. По този начин, EMAS допринася да се разработи метод за набелязване на целите, дейностите и резултатите, което се превръща в начин на живот. Някои от мерките включват:

- Закупуване на екологични продукти за 20% от общата спестена сума до 2009;
- Продукти като хартия е маркирана с еко-етикет;
- Демонтиране на 2000 кг материали, съдържащи азбест на 20300 м²;
- Монтаж на фотоволтаични панели;
- 3200 велосипеди са в услуга на гостите и инициативи са подкрепени с цел да се насърчи използването на велосипеди в рамките на острова.

● **Предимства и цялостна оценка на прилагането на EMAS**

● Благодарение на регистрацията по EMAS, Albarella е разработила по- внимателен анализ на потреблението и използването на енергия, което ги кара да приемат по-екологични действия;

● Пречиствателната станция на острова е реновирана. Басейни за събиране на вода са изградени и заменят капковата система за напояване. По-малко мощни помпи могат да бъдат инсталирани. По този начин ръководството има за цел да доведе до положителни ефекти върху потреблението на енергия;

● Пристанището Марина ди Albarella носи "Син флаг" на платформите, които извършват добро управление и гарантират качествени услуги по отношение на околната среда;

● С цел да се сведе до минимум въздействието върху околната среда, новите къщи са изградени по екологични критерии. Например всяка къща разполага с резервоар за събиране на дъждовна вода за напояване на градината и отводник в банята;

● Общинското осветление е напълно реконструирано с цел намаляване на консумацията на електрическа енергия.

● **Предизвикателства, свързани с прилагането на EMAS**

Най-често срещаните трудности са свързани с липсата на разположение на сравнителна информация от туристическата индустрия, тъй като прилагането на EMAS в този сектор е новост в Италия. Следващото предизвикателство на Albarella Island ще бъде да се ангажират главно гостите и собствениците.

● **Основни екологични подобрения**

На остров Albarella, използването на енергия, производството на отпадъци, емисиите и използването на GPL са тясно свързани с броя на туристите, регистрирани през годината. Затова е много трудно да се направи абсолютно сравнение между стойностите, регистрирани през различните години. Основните резултати, реализирани през тригодишното 2005-2007 са:

- Намаляване с 7,8% на отпадъците (3,177 тона през 2005 срещу 3624 т през 2007 г.)
- Въвеждане на критерии за изграждането на био строителството на нови къщи и вили; системи за възстановяване на дъждовна вода за напояване на градини

За повече информация, посетете официалната интернет страница на EMAS:
<http://ec.europa.eu/environment/emas/>

